

Forelsk dig ikke i dine egne hypoteser.

Uærbødighed og fordomme.

Gianfranco Cecchin, Gerry Lane & Wendel A. Ray

Forlaget Mindspace 2012

144 sider, 198 kr.

Uærbødighed og fordomme indeholder udvalgte tekster fra to bøger, som i starten af 1990'erne, fik stor betydning for udviklingen i systemisk familierapi og inspirerede mange terapeuter, som fandt en 2. ordens kybernetisk tilgang til det terapeutiske arbejde vigtig.

Bogen fokuserer på de fordomme vi bringer med os, og som guider vores tænkning og handlinger.

Ordet, "fordom" anvendes ikke i den udbredte negative betydning, men defineres i al sin korthed som en forudfattet præference eller ide. Dvs. alle de forestillinger, vi uundgåeligt bringer med os uden at være bevidste om dem. Fordommene er den viden, vi er sikre på, det indlysende, og derfor stiller fordomme ikke spørgsmål. Ordet, fordomme bruges således i betydningen "forforståelse". Uærbødighed er i modsætning til fordomme en praksis, som hele tiden stiller spørgsmål. Uærbødighed er det uafsluttede.

I bogens danske indledning præsenterer Jacob Mosgaard kort de grundlæggende begreber i den form for systemisk familierapi, som blev udviklet af Milanogruppen.

De efterfølgende kapitler består af en vekslen mellem teoretiske overvejelser og meget velvalgte og illustrerende cases – hvor en terapeuts eller supervisors uærbødighed overfor egne hypoteser eller overfor udbredte teoretiske forståelser fører til et gennembrud i terapien eller supervisionen.

Spændingsfeltet mellem klienternes fordomme og terapeutens fordomme er i fokus bogen igennem og casene illustrerer på mange forskellige måder, hvordan selv gedigne og hævdvundne terapeutiske forforståelser kan komme til at blokere for den terapeutiske proces, og hvordan uærbødighed overfor forforståelserne kan genoprette en undersøgende, udforskende tilgang.

Forfatterne viser ikke blot, hvordan uærbødighed overfor egne teorier og overfor dominerende koncepter i ens egen organisation kan være måden at komme videre på i et ellers fastlåst terapeutisk forløb; men de giver også eksempler på, hvordan en uærbødige tilgang kan stille terapeuten overfor store udfordringer i sin organisation, fordi uærbødighed af nogle opfattes som et brud på loyaliteten.

Uærbødighed og fordomme er en påmindelse om, at vi kun kan skabe forandring i sociale relationer ved at ændre os selv, og at noget af det vanskeligste at ændre er det, vi tager for givet, fordi vi netop ikke stiller spørgsmål til det. Det sidstnævnte er både styrken og svagheden ved fordomme. Når terapeuten handler på grundlag af internaliserede implicite og ureflekterede værdier og fordomme spares energi, da der ikke bruges energi på at reflektere over dilemmaer eller på at problematisere valg. Men fordommene repræsenterer også terapeutens implicite tro på, hvad der er rigtigt for klienten, og her tager han/hun ofte fejl, og hvis man som terapeut giver udtryk for tolkninger, som bygger på sådanne fejlslutninger, risikerer man at svække den terapeutiske relation.

Selvom teksterne i *Uærbødighed og fordomme* oprindeligt henvendte sig til familierapeuter, rækker bogen langt ud over familierapiens rammer.

I flere andre psykoterapitraditioner end systemisk familierapi ses uærbødighed overfor egne forforståelser som noget helt centralt. Det gælder f.eks. humanistiske og eksistentiale terapiformer, men ingen andre har udfoldet fænomenet så overbevisende, inspirerende og indlysende som Cecchin m.fl. gør i denne bog.

Uærbødighed og fordomme vil også være spændende og relevant læsning for ledere, konsulenter og andre som har brug for og ønsker inspiration til at udvikle en mere undersøgende, nysgerrig tilgang til hverdagens udfordringer.

Henning Strand